

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.
За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
4 фор., на по год. 3 фор.

За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Преплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Рамалоковићу, к. п. зген-
ту у Котор. Допис се шаље
уредништву. Рукописи се не вра-
ћају.

За огласе плаћа се: за сваку
рјеч или за број од пет цифра
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

СЛУЖБЕНИ ДИО.

и

НИКОЛА И.

по милости Божијој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог Вршиоца дужности
Нашег Министра Правде постављамо:

за секретара Обласног суда на Цетињу
Риста Врањешу, досадашњег дијурнисту
Обласног суда у Никшићу.

Цетиње, 29. августа 1903. г.

Никола

Пршилац дужности
Министра Правде:
М. Б. Шаулић с/р.

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Г. В. Гавро Вуковић, наш
министар иностраних дјела, стигао
је у понедјелник, 1. ов. мј. у Цар-
иград, заједно с новонаименованим
црногорским отпрашником послова у
Цариграду, г. Јованом С. Матан-
овићем. У четвртак учинио је г.
министар посјету Њ. Свј. Вел. Вели-
форид-пашу и предао му слику Њ.
Кр. В. Господара и велики крст
Данилова ордеана, којим га је Њ. Кр.
В. Господар одликовао. Јуче, послје
селемлука, Њ. Цар. Величанство
Султан примио је г. В. Гавра Ву-
ковића у нарочитој аудијенцији, ко-
јом приликом је Њ. Цар. Величан-
ству био представљен и наш от-
правник послова г. Јован С. Матан-
овић.

ЦЕТИЊЕ, 5 септембра.

Владарски састанци.

Послје енглеског Краља Еду-
арда стигао је данас у Беч у по-
сјету цару Францу Јосифу њемачки
цар Вилхелм II. До који дан долази
руски цар Никола II. у Беч, а
у почетку октобра очекује се ита-
лијански краљ Виктор Емануил у
Царину. Кад је цар Вилхелм II.
потоњи пут посјетио руског цара
у Ревалу, париски „Figaro“ рекао
је, да такве посјете нијесу ништа
друго, но просто чин објекне учти-
вости и строго етикетне И ваиста,
владарски састанци рјетко су кад
од особитог политичког значаја. Вило
је до душе и наузвгака од тог пра-
вила. Тројецарски састанак у Скр-
вевце, прва посјета председника
француске републике, Фра, у Петро-
граду, то су и. пр. били састанци,
чија се је политичка важност брво
сповнала.

У прву врсту владарских по-
сјета спада сигурно и данашњи до-
лазак њемачког цара у Беч, и ако
га на том путу прати и њемачки
канцелар Билов. Између Билова и
Голуховског биће разговора о поли-
тичком положају у Јевропи, али јо-
дино питање, које данас јевропску
дипломатију озбиљније влннма, то
је македонско питање, а то је пи-
тање за њемачку од мање важности,
тако рећи споредно, судећи бар по

томе, што ова потпуно одобрава све
мјере, које су за умирење Балкана
предузеле Русија и Аустро-Угарска.
Према томе, од саставка њемачког
и аустријског цара неће бити ни-
какве промјене у основаним рефор-
мама за Македонију.

Много је важнија предстојећа
посјета руског цара у Бечу, која
ће пратити и руски министар спољ-
них послова Ламдорф. Та посјета
је обзиром на садашње стање на
Балкану, политички догађај првога
реда. Министар Ламдорф, на по-
вратку из Србије и Бугарске, сврауо
је о новој години и у Беч, гдје је
споразумно био утањачен програм за
реформе у Македонији. Ламдорфу
пошло је тада за руком, да Србију
и Бугарску одврати од сваког ко-
рака, којим би се могао распалити
македонски устанак, а Турску да
склони на брзо извршавање реформа.
Догађаји, што су се међу там абиле,
доказали су, да се наде грофа Лам-
дорфа нијесу испуниле. Устанак се
све већим ужасом шири, а реформе
остале су само мртво слово на хар-
тији.

Устанак, који је захватио не
само македонске вилаете, него се
појавио готово и пред самим вра-
тима Цариграда, тражи енергични-
јих мјера и средстава, без којих не-
ма мјера. Русија је већ неке од тих
мјера нагласила у свом ултиматуму,
којим је тражила задовољштину за
убиство консула Ростковског. Но те
мјере нијесу, нити могу бити до-
вољне да се спријечи узалудно про-
лијевање крви и пустошење крајева.
Правом се с тога очекују од саста-
нка руског и аустријског цара ве-
лике политичке посљедице, које ће
по свој прилици осигурати јевроп-
ски мир, а поглаченом хришћанском
становиштву у Турској донијети
спаса и слободе.

Овако стоје ствари у очи вла-
дарских састајака погледом на Исток.
Русија, Аустро-Угарска, њемачка,
Италија и Инглеска траже додирне
тачке, да ограниче пожар. Румунија
се нуди за предстражу Аустро-Угар-
ској, Србија и Бугарска приближују
се једна другој, — само Грчка тражи
савез с Турском, да „спасе“ свој
елеманат на Балкану.

У исто вријеме ушину се очи и
на запад, гдје се у почетку новем-
бра спрема посјета италијанског
краља Виктора Емануила у Паризу,
која на опште политичко стање у
Јевропи може имати више уплива,
него иста посјета руског цара у
Бечу. Италијански краљ не би си-
гурно ишао у Париз, кад не би
унапријед знао, да ће му предсејд-
ник Лубе вратити посјету у Риму.
За вријеме Лава XIII опште је ми-
шљење било, да би посјета Лубе-
това у Квириналу довела до потпу-
ног расцјепка између Француске и
Ватикана. Већина данашњег фран-
цуског парламента поздравила би
такав раздор с весељем, — али Лубе
и Делкасе мисле о том друкче. Да
нас се Лубе поуздао на да ће
успјети, да се с Ватиканом сприја-
тели и да нађе начин, који би му
омогућио да у Риму као гост кра-
љев учини и као католички државни
поглавар дужну посјету папи. Ако
Лубе у том успије, његова посјета
баће одлучна и за друге владаре,

које је до сад једино папска власт
сметала, да дођу у Рим, а такав
корак не може да не буде од важ-
них посљедица за будућност Јев-
ропе.

ГРЧКА И ТУРСКА.

Обиљни јевропски листови твр-
де, да је између Грчке и Турске
закључен савез. Смисао је савеза
такав, да Грци, у случају рата
угуше команду своје војске Турској,
а турско грчком флотом да коман-
дује грчки адмирал. Ова новинарска
вијест не би толико изненадила јев-
ропско јавно мишљење, да се није
овијех дана онако безобзирно изразио
грчки министар-предсејдник Рали о
македонском покрету, о Турској и
великим силама. Г. Рали свим огњем
своје чисто грчке душе изразио се
пред дипломатским представницима
у Атини, да силе чине рђаво, што
сметају Турској, да предузме „енер-
гичне“ мјере за угушење устаика у
Македонији.

Ми не знамо, говори „Н. Вре-
мја“, што су дипломати одговорили
на ову изјаву, али смо готови да
вјерујемо, да Рали није добио же-
љеног одговора: у дипломатском
рјечнику нема ријечи, које би биле
требале да се такав одговор састави.
Све што су заступници могли да
учине, то је, да преко изјаве г. Рали-а
пријеђу „хладним ћутањем“. Но у овом
случају то није било довољно. Тре-
бало је грчком министру-предсејднику
рећи, да кад би Јевропа, с Русијом на
челу, могла прије 80 година пред-
ставити такву изјаву, без сумње
не би похитала на помоћ онеме
устанку, који је букнуо био на југу
Балканског полуострва, па ма се и
долине и горе грчке залиле крвљу,
ма погнао из трага онај народ,
који није умно сачувати ни искре
племенитости својих предака. Али,
Јевропа је друкче примила вијест,
да су Грци развили заставу устанка.
Име Грчке много је значило свему
културноме свијету, а Руси су поред
тога видјели у њој земљу, која им
је била своја по вјери и из које су
примили хришћанство, те је било
ријешено, не само да се стане на
пут Турској, да не предузме „енер-
гичне“ мјере за угушење устанка,
ного и да се принуди, да даде сло-
боду потомцима великога народа.
Та се је жеља испунила, а данас за
тај велики подвиг, за оне огромне
жртве, којима је купљена независно-
ст Грчке, чује се изјава грчког пред-
сејдника министарства, у којој жали,
што се Турској не даде слобода, да
покоље све једноверне Грцима Сло-
вене!

Може бити да смо ми с овим
и преузитали, г. Рали нити је Грч-
ка, нити тумач њеног јавног ми-
шљења. Може бити да су осјећања
грчког народа друкчија; може бити
да Грци негодују према изјави
министра предсејдника? Македонски
Словени браћа су Грцима, ако не
по крви, а оно по вјери. Грци још
нијесу заборабили вјекове робовања,
па не могу да не осјећају са овиме-
ма, којима још није зрак слободе
заблистао.

Но на жалост и Грчки народ
осјећа као г. Рали. Атински листови
пребацују Турској њену „великодуш-

ност“ и тугују, што турске власти
нијесу довољно енергичне.

У македонскијем пак вилаетима,
Грци се показују према Словенима
такви, да се г. Рали може само ра-
довати. Грци су тамо шпијунски тур-
ски, издају им чете, показују скри-
вено оружје и муницију, па и у са-
му турску војску ступају као до-
бровољци. Усташи им се за то свете,
а Грци јад јадују и атинско мини-
старство дије изјаве државама.

Турска цијени услуге грчке и зау-
зима се за њих. Вјеконцу борбу с Тур-
ском, као и борбу која је била само
назад шест година, Грци су потпу-
но заборабили. Савез између Грчке
и Турске, о коме се гласови проно-
се вријеђа и изгледа као светотатство,
кад се узму у обзир догађаји, који
се у Македонији догађају, али опет
тијем се гласовима може доста и
вјеровати.

Кад су се у Јужној Африци
јувачки Бури били с Инглесима, цио
свијет је симпатисао њиховој борби
за независност, а само је Грчка ту-
говала за поразима британске војске
и радовала се њиховим побједама.
Поред свега тога нијесу јој ништа
за то Инглеси платили.

Али што је стало за то? — Ако
нијесу добили тада, може бити да
ће добити сада. Може бити да Тур-
ци боже цијене издајство, него Ин-
глеси!

Рођен-дан Њ. Кр. В. Ђорђа Престолонаследника Србије.

У четвртак 27 августа 1887 год.
обрадован је био Дом Карађорђевића
и поткријељена Његова јувачки ло-
ва мушкијем чедом. Тога дана су-
пруга Краља Петра, пок. Књагиња
Зорка, родила је сина Ђорђа, данаш-
њег Престолонаследника Србије. Цио
народ црногорски и српски се радовао
овој младаци, која је коријена
Оца-ослободиоца Србије, никла на
земљи црногорској и својој радо-
сти дао је израва у весељу и пуц-
њама на пушака, које су одјекивале
по свој Црној Гори.

Од тада до данас прошло је пу-
нијех 16 година и 27 августа ове
године дан рођења Краљевића Ђорђа,
Престолонаследника Србије, прослав-
љен је први пут у Биограду и по
свој Србији на најсвечанији начин.

Свечаност у Биограду текла је
овако:

Његово Величанство Краљ Пе-
тар са Престолонаследником Ђорђем,
Принцем Александром, Принцем
Јеленом и Књажевима Арсеном и
Павлом, отишли су 27 августа око
6 и по часова изјутра у логор на
Бавијци, гдје је предходно одржана
кратка служба Божија.

За тијем је прочитана војсци
ова наредба:

Војници,

Његово Височанство Краљевић
— Престолонаследник навршије да-
нас своју 16 годину и ја наређујем
да Он уђе у редове ваше.

Прије него што постане ваш
предводник на путу славе и части,
Ја желим да вам Он буде друг. Да
би одговорио задатку, који Му је
само Провиђење одредило, Он треба
да стекне војничких знања и да се
васпита у врлинама, које једног вој-

лика кресе. С вама заједно, у кругу вашем, Он треба да научи гледати у служби Отаџбине, оданости народу, у јунаштву и самопрегорјевању најсветије дужности Своје. Само тако однегован, Он ће бити достојан да једног дана стане на чело цјелокупног народа Српског, коме је некада прајед Му Караџорђе био вођ.

Војници,

Ово ријешење, да Сина Мога уведем у ваше редове, треба да вам послужу као доказ, колико Ја као владар цијеним вас, војнике, удавцу српску. Дајући вам Га за другог, Ја сам хтио и на тај начин да истакнем Моју непоколебљиву вјеру у вашу оданост Моме Дому. То је ријешење у исто вријеме израз Моје захвалности на вашем досадашњем држању и раду на добру Отаџбине.

Београд, 27 августа 1903 год.

Петар с/р.

За овијем је министар војни поднио Краљу списак војника сталнога кадра и имена војника I чете другог батаљона, XVIII пјешадајског пука, и Краљ је својеручно записао име Престолонаследниково. Овај списак предат је на чување, и по томе је испуњен 21 топовски метак. Кад су све ваставе донесене до олтара и постројене у ред, министар војни добивши од Краља допуштење, ступио је пред Престолонаследника и дао Му у руке пушку, показујући тиме, да је уврштен у редове српске војске. Престолонаследник је одмах положио заклетву, пољубио ваставу Свога пука и стао у редове између ваставника и водног официра. За тим је Њег. Вел. Краљ обихао пук, а по свршеном повраћу трупе су се постројиле и дефиловале испред Краља. Кад је свршено дефиловање, Престолонаследника су министар војни и командант Његовог пука допратили до трибине, гдје је био Краљ.

Тим је завршена ова ријетка војничка свечаност. По свршетку, Краљ са Породицом одвезао се у Саборну Цркву.

У цркви је отпочела архијерејска служба у 8 и по сати, а у 10 сати било је свечано благодарење, коме су присуствовали: Њ. В. Краљ са цијелом својом породицом, чланови владе, дипломатски кор, цео официрски кор гарнизона београдског и остали великодостојници. После бла-

годарења био је пријем у Двору по објављеном распореду.

У 7 сати у вече био је свечан ручак у Двору, на који су многа лица нарочито позвана.

Сви листови проиратили су ову свечаност чланцима пуњим симпатија и најљепших вада за младога Престолонаследника, којима и ми придружимо наше најбоље и најсрдачније жеље.

ИТАЛИЈА И БАЛКАНСКИ СЛОВЕНИ.

Македонско питање занима све то више јевропско јавно мишљење, које се врло симпатично држи према овом револуционарном покрету. У Милану је овјех дана био велики народни збор, на коме су учествовали радикали и демократе, и многи посланици крајње левеце. Предмет, о коме се водила ријеч, било је македонско питање и том су приликом сви говорници истицали потребу што тјешњега савеза између Италијанаца и Словена, како би заједничком акцијом, спријелили продирање немачкога утицаја на Исток. На збору су, у главном, овако формулисана основна гледишта: „Словенски народи на балканском полуострву налазе се у погледу политичком, економском и културном још у стању стварања; њима је с тога потребна потпора неких културних народа, који им могу бити од помоћи у економском и културном развоју. За балканске Словене од значаја су народи руски, немачки и италијански. Русија се и сама налази још у сваком погледу, а нарочито у економском и културном, у стању стварања, те се њена дипломатија руководи на Балканском Полуострву циљевима, који немају ништа заједничкога с културном мисијом; сјеверна Њемачка је јужним Словенима туђа и због своје опрзане и експанзивне политике омрзнута; Италија је дакле, једина на коју се балкански Словени могу ослонити у своје економском и културном развоју. Италијанци морају у јужним Словенима да гледају пријатеље и да раде у корист њихове самосталности“.

По гласовима, који се чују у круговима посланичким, као да ће италијански министар-председник Зинарди, ако се сазове јевропски конгрес за регулацију Источнога Питања, заступати ове тачке: 1. Конгрес треба да регулише не само македонско, него и старо-српско, јерменско и арбанашко питање. 2. Балканске територије треба да припадну балканским народима; велике силе не смију за себе тражити никакве територијалне накнаде на Балканском полуострву. 3. Балканске државе: Влашка, Србија, Бугарска, Црна Гора и Грчка треба да се позову на конгрес е истим правима као и велике силе. 4. На конгрес треба да се позову тако исто и заступници македонскога покрета.

О јевропском конгресу, који би имао уредити одношаје на Балкану, слабо се

скоро само највише ступњево духовног живота неког народа и неког периода; фолклора, напротив, првенствено није и најниже кругове. При томе, паровно, није предмет фолклорнога истраживања баш само мнозина необразованих, или само сељак по себи. Овај је то, истина, у првом реду, али само с тога, јер је он по највише историјски сталек, јер чува у себи највише историјских предања и као појединац по све се губи у заједници, док су, међутим, виши сталежи носили брзога напретка, међународног изједначавања и личнога усавршавања. Но ипак није искључено да, с једне стране, неки сељак или читаво сељачко општина од једном и потпуно прекине са предањем, а с друге стране да се одржавају у високом племству и пр. стара имена, као и старински погледи и обичаји. Варошки радник и занатлија спадају такођер у постојеће народног предања, али они уступају испред сељака, јер је код њих старинско скривеније, закљонено новијем уређењима, па и они сами га неродо износе на јавност, бојећи се да не изгледају заосталима и несавременима.

Што се тиче обима области наше науке, научници се још нијесу стварно сложили. Има знатних истраживача, нарочито филозога, који би спољашњи живот радо упутали културном историјару и политико-економима, пошто фолклора има само посла са духовном страном. То се може зар прогумачити тим, што они сматрају фолклору само као помоћну науку за разумијевање старије књижевности. Али, при дубљем загледању, и за њих су границе колебљиве. Тако је н. пр. сељачка ношња наравно нешто спољашње, уз то већином још скорањива, тако да не пружа за средњи вијек готово никаква ослоња; па ипак су најприје имена појединијех дједова одјеће, бар донекле, веома стара, а после је се испољавала и наслијеђени од старине укусу неке покрајине у ношњи,

још чује, али за то се велесиле ипак спремају на други корак. „Пестер Лојд“, орган аустро-угарског министарства спољних послова, пише о том овако:

„Чује се, да велесиле преговарају о новим основама за умирење балканских земаља. Када и под којим условима би се ове основе могле провести, не да се за сада ни приближно изрећи. Прије него ли се проведу реформе, морао би се уопштити страховити пожар, што су га на несретном полуострву потпирали очајавајући елементи. Да тај пожар ограничи, на том раде сада Аустро-Угарска и Русија, које предлажу на вијећање осталим велесилама нов предлог: да се заједничким крваком одговорним урелишењима Бугарске, ове мале, узрујане државе, још једном одлучно представи, да се од раша не могу између надати. Постоји вада, да ће све велесиле, у очн све опаснијег положаја, радо прихватити прилику, да изјаве своју солидарност за мир, на оном мјесту, гдје је он, који су заведени можда разним допаштавањем, могли помислити, да те солидарности више нема“.

Ако је у ствари овако како „Пестер Лојд“ пише, онда би велесиле морале нагласити своју солидарност не само у Софији, него и у Цариграду, јер по потоним вијестима и околина Султанова и јавно мишљење у Бугарској присиљавају и Султана и Књаза Фердинанда на рат. У Цариграду приморалају на то, да Бугарску затеку неспремну, а бугарски народ јавно тражи рат у корист браће у Македонији.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Књижевна 25-годишњица). Дана 3. септембра 1903. п. и. завршило се 25 година од како је наш пријатељ и уважени српски књижевник г. Марко Цар ступио први пут као раденик на књижевно поље. То је било 1878 у дубровачком „Словинцу“. За ово доба публиковао је Марко Цар неколико вриједних радова, од којих напомињемо путописе: Венеција, У Латинима, Крва Умбрију и Тоскану. Из родног Приморје. Имамо царевих лијепих приповиједка и познате његове књижевне студије: Моје симпатије. Осим тога је Марко Цар цијењени сарадник скоро свих српских књижевних листова. Биљежећи ову вијест, честитамо Марку Цару овај јубилеј. Пошто је започео своју књижевничку каријеру врло млад, надамо се да ћемо доживјети још његових радова. — Марко Цар је радио и у страним књижевностима. У руском „Славјанској Обозрењу“ изашла је његова расправа „О питању српско-хрватском“. Позната је његова талијанска публикација: *Studi Slavi*. О српским стварима је писао у *De Gubernatis* — овој „Rassegna Internazionale“ и у париској „Nouvelle Revue“ (о Вуку, о пјесмама Књаза Николе, о Горском Вијенцу, о Словенима у XIX вијеку и т. д.) Једна Царова приповијетка изашла је у њемачком преводу. — Марко Цар је био најрежнији фелетонич-

нарочито у украсима, у избору боја. Гдје је крој баш и уважљив, н. пр. са варошке ношње, ту се огледа старински обичај у разликама, које се градо између ношње ожењених и нежењених, између сватовске и свечане ношње. Исто тако у чокућтаву, у којег се су се поједини облици и претужи развили независно од угледа високе нјемштине, или слободно из њих, мора се признати владање умјетничког духа. То исто важи о грађењу домова. Да ли се данашње сељачке куће надовезују на један прастари њемачки тип, још није расчијењено. Али без сумње су сви и једини типови пропшли кроз њемачко развиће, које је трајало више од хиљаду година, па су се у појединостима прилагодили народном укусу. Наравно да су чисто економске потребе имале претезни утицај како на укупно тако и појединачно постројење, али у облицима много пута прелазују умјетничке тежње, они су тијесно спојени са обичајима и предањима.

И уређење уобичајеног занимања код сељака и занатлија лишено је, само по изгледу, духовне садржине и интереса. И оно је у многим погледу у тијесној вези са прастарим обичајима и вјерским или празновјерским погледима неке прабитније културне периоде; подјећава само на обичаје око жетве и на светковане на селу. Чак и свакодневно јело и пиће не бих хтио искључити. Кад чујем да сељак, ушледе установе мљкарских задруга, мора све више и више да избацује млијеко из свога јеловника, то је онда за мене не само економска појава, која ме жалости, него и прелом са прастарим предањем, који влада за собом пропадање других предања и тако на, можда, одузима разумијевање за најпростије уређење старих времена. Сељак губи свој претшњи лични однопај према својој радњи, и све то више од свога историјског бића.

Освртање на спољашњи живот заштијева се и са другог једног гледишта.

стички сарадник Саве Бјелановића и то од када је Бјелановић преузео уредништво „Српског Листа“ (1880) па све до смрти му (1897). Бјелановићев и Српски Лист и после је „Српски Глас“ пуни су, тако рећи, Царевих подлистака, расправа и т. д.

(Звоно на српској цркви у Призрену.) Прошло је већ 30 година како је за српску призренску цркву набављено звоно у тежини 12 ока, али ни до данас није било попето на звоник, јер није било допуштено, да се звони.

Призренска католичка црква има звоно, које је држано у цркви, те се и звонило у цркви сваког дана. Но кад је умро папа Лав XIII, католици се користе слободнијим временом, па подигоше звоно на звоник, и почеше звонити за попом. Кад их упиташе, како су то смјели учинити, они одговорише, да имају право по ферману издатом им за грађење.

Кад је од стране Срба ово примјењено мутесарифу, он им рече, нека траже молбу да звоно подигну. Православна општина предаде валији молбу, који рече да ће је упутити надлежним путем и нека сматрају да је ствар свршена. У том стиже глас о убиству Ростковског, те Срби призренски похитају да му 31. пр. мда учине помен. Призренски руски консул, г. Тухолка ријечи се, да помогне остварење давнашње жеље Срба. Он позва неколико представника српске општине и рече им, да је рад да се звоно, које је донло прије 30 година још пок. Јастребов, још исте ноћи погне на своје мјесто, на цркву, па да се 1. августа рано служи у цркви парастос покојном Ростковском и Штербини, да тада звоно звони и да продужи за вјечита времена звонити у спомен овак покојника.

Тако је и било, сјутра је био парастос, а после је овога свечана литургија уз звоњење звона.

Власт није ништа преузимала а г. Тухолка претекао је мутесарифа извјештајем, да је звоно подигнуто по његовом захтјеву, да огласи парастос пок. Ростковском и да у будуће звони.

Мутесариф је прампо ово к знању, али није маса мухамеданска, која пријети да ће војници прије поласка скинути звоно.

Има основа бојати се, да ће се напаст због звона и на српску и на католичку цркву.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(За што опада воће прерано?) Са много страна ћемо чути тужне гласове, да ова или она врста воћа прерано почне опадати. Са тужбом заједно стиже и питање, шта да се ради, да се опадају воћа стане на пут. Али се на то питање може само тако одговорити, ако знамо узрок овом алу, јер ће иначе снаки лијек безуспјешан бити.

Народна предања су веома равнорена, у сваком крају различита. Науди о народу задатак је, да открије по мгућности у разноврсности ово што је заједничко; али и сама разноврсност по себи је предмет нашег испитивања; ваља уредити појаве, одредити им границе, тражити за унутрашњим и спољашњим узроцима различности. У томе пружају баш спољашње ствари први, често пута и најпоузданији путоказ. Испитивање граница за посљедњих година знатно је унапређено и удубљено истраживањем наретија, али још дуго треба да се стигне циљу. Историјске основне карте мораће се попуњавати и материјалом из фолклора, нарочито спољашње, прије него се доспје до поузданог расчлававања њемачких племена и њихових подрађања; њени типови могу се лакше посматрати и излагати, него ли из унутрашње.

У колико наретија спадају у фолклору, то је засебно питање. Поуздано је да наука о језику има о томе да каже посљедњу ријеч. Али не може се признати, да се прибирање опсежног градива (биљежење филографом, листе ријечи) најбоље може вршити наредом са фолклористичким припитивањем да су наретија важни карактеристика народности; да су иста неопходно оруђе при пословању око народног језициштва и народне мудрости, најзад, да су прва основа при истраживању граница.

Сваки испитач, па и свако друштво неће и не може да се занима фолклором у мало час описаним границама и са истом сврхом. Али је јасна укупна вадања фолклористичког истраживања, наиме: излагање садржине претшав, стичене невојеним учешћем у крилу цјелокупног народа у шку евојем, као и народничког живањих облика, у тошведњим реду истраживања народне душе и закона развића њемачког и опште. У толико је неоспорна прва теза саксонског друштва за фолклору, која гласи: „научна фолклора има задату: а)

ЛИСТАК.

ЗАДАТА НАУКЕ О НАРОДУ (ФОЛКЛОРЕ.)

Фолклора је самостална наука. Она се не поклада са културном историјом, нити је одјељак филологије или историје. У Њемачкој она нема, до душе, скоро ниједнога нарочитог заступника стручњака, пошто је филозови, историчари, политико-економни, антрополози и географи обрађују узгреднице, а нестручњаци више ради забаве. Но, и у области историјских наука, она се са разних становишта узима у претрес, шта више, нагледа као да постоје још различита мишљења о њеној обиму и циљевима њеним.

У смислу географскоме била би наука о народу (фолклора) одсек из етнологије; она би, према томе, обухватала све што је потребно за карактеристику једнога народа, дакле и н. пр. тјелесну грађу и свакидашњи живот, као год и језик, пјесничке умотворине, етничко погледе и религију која влада.

У нашем смислу пак искључено је све што је чисто антрополошко, н. пр. боја косе, грађа лица и добање, исто тако и трговина, ратништво, догматична религија, државни строј у данашњици, књижевни језик, виша умјетност и књижевност. Етнологија има посла са просјечном културом неког одређеног доба; фолклора, напротив, ради само на старијим слојевима неке мјешовите културе, тако рећи на заосталом развићу. Филологија узима у вид

4) Да бисмо што боље истакли сарко фолклора, ове сразмјерно младе науке, доносимо по „Караџићу“ извод из горњег авалачког предавања у српског преводу. За важност погледа истакнутог у овом предавању јамчи та околиност, што је држано на главном скупу њемачких историјских друштва у Дрездорфу, септембра 1903. године. Ур.

С тога ћемо укратко набројати редом узроке опадању воћа и споменућемо одмах и лијек.

1. Воће може опадати, јер је првљиво. У таквој прилици морамо врло марљиво утамањивати црве и бубе, а то ћемо постићи разним прволонкама, а нуз то треба опало воће сваки дан покупити и уништити га или га дати свињама. Ово је истина, да се црви не могу утаманити за једну или двије године дана, али се истрајним радом јако могу сузити и смањити, а то је главно.

2. Може воће опадати зато, јер земљиште није за воће погодно, рецимо нема у њему довољно креча. Овом ћемо злу тако доскочити, ако земљиште посипамо уситњеним кљавом или гипсаном ђубретом.

3. Може воће опадати, јер је земљиште иршава. Том ћемо недостатку тако помоћи, ако земљиште ђубримо разблаженом, житком осоком, а њоме треба онда ђубрити, кад је мраз у земљи попустио. Свакој вошци треба дати 3—6 лјама с дрвеним угљем помјешане разблажене осоке према томе, да ли је вошка млађа или старија. Четири или шестогодишњој вошци је доста и 3—4 лјаме, а старијој 5—6. А нуз то ће добро бити с јесени и још зрело шталско ђубре употребити или ако га немамо довољно, онда га можемо надокнадити вјештачким ђубретом, компостом.

4. Воће може опадати и зато, што је земљиште суво. Томе ће помоћи залијевање. На крају још да напоменемо, да ће се врло ријетко тужити на прерано опадње воћа онај воћар, који круну својих воћака добро проређује, маховину и пецурке са стабла и грана марљиво чисти, земљу око воћке уситњава. „Њива“.

(Српске радње у Цариграду.) Цариградски Гласник доноси ову вијест: Прије десетак дана одвезао сам се, у друштву својег пријатеља, од Галате до Ортакеја и сврнуо на виђење својему познанику и пријатељу г. Николи Дресаловићу. Од неколицине чуо сам био много раније да поменути мој пријатељ има дивно уређену башту у Ортакеју, коју је вриједно вијести. Та ме ствар у толико више заинтриговала, у колико је г. Дресаловић, као што му и премаме казује, родом из Куча у Црној Гори. Људи који овдје у великоме броју проводе узалудно вријеме, као вратари, момци, каменари, или чак, очекујући какву год радњу, не раде ништа, — ти људи, за које ми сви овдје држимо да само тако живе свдје, имају међу собом, ето, једнога вриједнога разумнога радника који је дугогодишњим својим вриједним радом дотле дотерао да има своје сопствено земљиште у једној живописној долици у Ортакеју, пред потома, у којем је својим разумијевањем и вредношћу направно праву модерну башту с најљепшим и најређим цвијећем и дрвњем, тако да се она може мјерити с ма којом другом баштом и која, при доброј прећи, вриједи око 3000 турских лира.

Разгледавши ову башту и уживајући у њој неколико тренутака, у разговору с домаћином и његовом браћом, у мене су се појавиле двије мисли: прва да ову појаву треба објавити српскоме свијету која ће

вјатно умалити рђаво мишљење о Црној Гори као радницима на страни; друга и главна, да би требало почевши прво с овом радњом која је изазвала главну мисао, у нашем листу објавити српске радње у Цариграду, како би се оне међу собом упознале боље: можда доћиће склопиле и какву задругу своју, и како би овдашњи српски потрошачи знали за своје сународнике раднике и по потреби и по могућности од њих узимали ствари, најзад, и како би видјели други наши сународници да њихи људи и у овакој даљини раде и живе. Осим баштована, има свдје колара, кројача и других занатлија и трговаца српских.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 5 септембра.

(Из војног Министарства.) У недељу, 24 августа, произведени су у нашој стојећој артиљерији: капетан *Дамло Гашало* за командира, поручик *Јано Немодовић* за капетана и потпоручик *Јоско Мартиновић* за поручика.

Редовна артиљеријска вјежбања отпочела су у артиљеријском војном стану у Нишвићу на 1 септембра о. г., и то најприје са брдском батеријом, а на 1 октобра окупиће се тамо и пољска батерија.

(Нова шк. година у нашим средњим школама.) Потоњијех дана прошлог мјесеца извршен је упис у наше средње школе. У први разред гимназије уписало се 80, а у други разред 75 ученика. Због великог броја ђака подијељена су оба ова разреда у по два паралелна одјељења, те тако ове године постоје у нашој гимназији два одјељења првог и два одјељења другог разреда.

У богословско-учитељску школу уписало се 38 ученика. У оба ова напса средња завода раде ове године 14 наставника. У поведјеник извршено је са ученицима призивање св. Духа, последи чега је одмах отпочела редовна настава.

(Избор општинског одбора.) Председник Општине вароши Цетиње упутио је нашем грађанству шљедећи позив:

„Позивају се сви они грађани вароши Цетиње, који имају право гласа за бирање општинског одборника и њихових замјеника за ову општину (чл. 33 и 34 „Закон о уређењу варошких општина“), да дођу и употребе то своје право приликом бирања одборника и замјеника им, које ће се извршити у Зетском Дому 14 септембра ове године од 9—12 сати прије и од 2—5 последи подне.

Списак правних бирача састављен је и изложен пред кућом, у којој је Суд и Управа ове општине, гдје га може свако разгледати. Ако се којем од грађана чини, да је из списка изостао, а има право гласа на овом годишњем општинском избору, нека се на вријеме пријави потписаном са доказима о свом бирачком праву“.

Број 1953.

Цетиње, 30 августа 1903

Председник Општине вароши Цетиње
Саво П. Вулегић.

(Члан добротвор.) Господин *Тодор Перовић*, трговац из Требиња, послао је,

преко г-на проф. Лазара Перовића, 150 круна, као једновремени улог „Друштву за подпомагање заната и трговине у Црној Гори“, те је тако постао члан добротвор нашег друштва. Хвала нека је родољубивом брату Херцеговцу! Нека би се и други на њега угледали!

Председник друштва за подпомагање заната и трговине:
Вуко Вулегић.

(Земљотрес.) У петак у 3 сата у јутро, осјетио се овдје доста јак земљотрес, који је трајао неколико секунда.

(Бранкова прослава у Котору.) По лијепоме примјеру Срба Дубровчана прославиће и Срби Которани сјутра, у недељу, педесетогодишњицу смрти Бранкове по овом програму: 1. дио. Нарастос у парохијалној цркви св. Луке с учествовањем Српског Пјевачког Друштва „Јединства“. Почетак у 10 сати прије подне. Сједница и оснивање „Српске Народне Библиотеке“ слиједиће у 11 сати у дворани Српске Читалице. 11. дио. Академија у дворани кафане „Дојица“; почетак у 8 сати вечер. Распоред: 1. „Поздравни говор“ држи г. Јеремија Мандић. 2. „Бранково Коло“ пјева српско пјевачко друштво „Јединство“. 3. „Ајдук“ од Бранка, декламује г. Ш. Жељалић. 4. Фантазија из опере „Сонамбула“, свира уз флаут г. П. Сиплиани, праћен гласовиром од госпођице З. Радивовић. 5. „Сверва“, комедија. Представају дилетанти. 6. „Бранко и Вила“ жива слика. 7. Игранка.

У корист установљења „Српске Народне Библиотеке“ одбор ће примати са особитом благодарношћу и добровољне прилоге. Придови са стране шаљу се г. Радославу Жуклићу.

(Из Главног Одбора.) Главни Одбор за подизање Дома Умоболнијех — и овим путем — позива све окупне одборе и њихове помоћнике, а тако и Одборске појеренике, који још нијесу јаслили — исправне рачуне, да их — одмах пошаљу, и то све — тачно према Наредби Главног Одбора од 14. јануара ове године, јер спроведени извјештаји многијех не одговарају извој.

Такође се овим позивају приложници, да свој записани, — а до сад неисплаћени — прилог неодложно, сходно већ наведеној Наредби, плате.

Телеграми Бечког „Нор. Бира“.

БИОГРАД, 31 августа. — Сви 24 официра, који су били затворени у Нашу преведени су у Биоград, да их суди војни суд, који ће се састати до који дан.

ПARIЗ 31 авг. — Двије оклопнице које су одређене да отплове у турске воде ради заштате француских поданика, кренуће сјутра.

АТИНА, 31 авг. — По консулским извјештајима сва је љетина у Македонији повиштена. Глад пријети грчком становништву и влада је одлучила, да одмах пошаље помоћ.

МЕРЗЕНБУРГ, 31 августа. — Цар Вилхелм отпутовао је у Маџарску.

БЕЧ, 1 септембра. — Бесар у пратњи надвојводе Франца Фердинанда отпутовао је на маневре у Галицију.

БУКУРЕШТ, 1 септем. — Јак земљотрес који је трајао 17 секунда, осјетио се овдје око 11 сати прије подне.

МОХАЧ, 1 септ. — Њемачки цар стигао је овамо и отпутовао одмах у лов, приређен у његову част од надвојводе Фридриха.

БИОГРАД, 1 септем. — Званично се опровргава вијест, да се је краљ Петар обратио руском цару с молбом, да цар промијени своје држање према официрима, који су учествовали у зајери против краља Александра. За то нема повода пошто су све веселне сматрале преврат као унутрашњу ствар Србије. Пошто је народна скупштина зајеренике помиловала, то је краљ Петар као уставни владар могао само одобрити тај закључак.

РИМ, 2 септембра. — Краљ и краљица, у пратњи министра спољних послова, Морина, кренуће 1 октобра у Париз.

СОФИЈА, 3 септембра. Влада повзала је под оружје један дио резерве, у намјери да појача граничну стражу, не би ли се тијем спријечио прелазак усталкијех чета. Министар Петров управо је окружницу бугарским дипломатским агентима у Паризу, Петрограду и Бечу, у којој им наређује, да пелесиле упозоре, како се Турска очигледно све више оружа, што мора довести до сукоба на граници и покоља у Македонији. Петров каже, да ће и Бугарска при таквим агресивним намјерама Турске бити принуђена употребити све мјере, које јој тешке прилике налажу, да буде спремна за сваки случај.

ЦАРИДРАД, 3 септ. — Од неколико дана проносе се гласови о новим атентатима помоћу динамита, које намјеравају извршити Бугари. Потоњијех дана ватворено је овдје и у разнијем вилаетима много Бугара.

да излаже све појаве народне душе у ријечима и дјелима, у колико је она недирнута вишом културом“. Само се не може повести изостављање предања која нијесу чисто народна. Кад бисмо то узимали обзирно, онда бисмо морали најзад да извадимо већи дио онога што сад примамо, н. пр. ову народну поезију, ако су тачни новији погледи о народним pjesмама. Кад се у тези вели „у ријечима и дјелима“, онда се то смије, држим, односити, у најпријед наведеном смислу, и на спољашњи живот, на ношњу, покућство, грађење кућа и на народну вјештину уопште. Кад се за тим даље узима на око излагање народног живота, онда мора овоме, наравно, да претходи прикупљање народних предања. Ово последње, по себи, није научан посао; ту је потребно судјеловање и интересовање нестручњака. То се исказује у образовању општак фолклористичких удружења. Но ипак се мора рад вршити под научничким надзором. По моме мишљењу, за данас је баш прикупљање најважнији посао. Оно што је прикупљено мора најприје, да би имало утицаја да се штампа, разумије се, пречишћено и уређено. Кад би се одмах доовсиле расправе, критичне прераде градава, то би било сувише рано. Избор и схватање увјек су субјективни; доцнији испитивач морао би увјек изнова да преради сву рукописну грађу.

Само на основу веома обилатог и брижљиво издатог градива можемо уопште да ваљано одговоримо другој задаћи: „да историјски и критички пратимо изјаве народне душе у току времена“. Ова је задаћа чисто научна и мора то остати. Фолклористички материјал мора се испитати у погледу поузданости, старији извјештаји морају се прегрести у погледу њихова извора а често пута и смисла, постуци низ појава мора се уредити историјски, па и географски. То може најприје да се изврши за мање области. Рад мора да застане, кад се наиђе — као што

је често пута, на жалост, случај — на неистинитост сусједне области. Критичко излагање прикупљеног градива подијељено је, према самој природи посла, прије свега између историјара и филолога. Историјска фолклора не може, до душе, само садашњаци да узима у вид; али се може замислити да она обради један одјек прошлости, н. пр. 16 вијека, а да не гледа унапријед, и да излаже стање, обичаје погледе прџатљих стољећа, ових самих ради, макар се њихове посљедице и не пружале до данашњице. У једном правцу мораће негативна критика нарочито снажно да захвати: против пружањем свјешта бајка, прича и празновјерице на старо незнабожачко доба. Једна од најважнијих задаћа научних удружења је у томе да исправљају у овом правцу извртнперена народна схватања и да предупреду многе злоупотребе.

Али историјско попрањање појава није могућно у свима областима по истој мотеди и у истом обиму, и ако је свима, по свој прилици, заједничко путовање и мјешање. Два примјера ће то објаснити. Код народне pjesме налазимо најчешће прамјене прабалки у многим случајевима сасвим различите ијединачке pjesме или њихове саставке слиједиће, често пута и без смисла, у илзу цијелну или повезане посве дававо. Број самосталних пражесама једва се може прегледати, оне су у не прекидном току. К мјешанице и саклањања пружају интереса и подстицаја и научним истраживачима, баш као историјске појаве. Ловић само „праве, првобитне pjesме“, што је некада филологима био претежан посао — ваља се сјетити Омира и Нибелунга — испитивачи су морали сувише да занемаре и прегару живе, снажне, конкретне облике. А млађи облици у народних pjesама нијесу увјек баш најгори. На ипак ће прајесма највећма да привлачи неистраживач, јер често пута је довољан један поглед у старије записе или у вари-

јанте из садашњице да се дозна ласно и поуздано првобитни смисао и облик.

Сасвим другаче стоји ствар при грађењу домова. Градиво из прошлости је веома незнатно. Овдје се не може говорити о заједници свих типова или о пратицу. Разлика конкретних појава не састоји се овдје — ако одвојимо неприкладне, са свим модерне грађевине — у већој или мањој „исправности“, већ у конкретном остварењу основне замисли. Овдје се мора другаче разматљивати него код народних pjesама. Али баш за ово не достаје довољно статистике. Под типови морају се потражити, морају се за тим, омет етистички утврдити њихови односи према племенским границима, привредним приликама, облицима земљишта, према изобљу у дрвету или камену, према историјским догађајима, према именима мјеста и поља. Још је историјски развучак селјачке куће — од прилике од 15 стољећа на овамо — скоро непрелазним јазом одвојен од прастаре и предисторијске, па ипак ће та веза једном да се нађе, можда поузданије него ли у погледу обичаја вјере.

Подалје од стварнога и историјскога води нас трећа задаћа: „трагати за филозофским (као и психолошким, дајем јад) и историјским узроцима, који су произвели и потхрањивали изјаве народне душе“. Ова се задаћа често пута тијесно спаја са пређишњом шта више, прије систематске разраде фолклора, ове су посљедице сврхе често пута више него што треба ступале на прво мјесто. Примамљиви погледа у прастаро доба првело су, уопште, велики број радника науци о народу. Много што шта од енциклопедичке позадине прича и празновјерица морао се срушити, а друго долази за тим на ред. Научило се више и трезвеније радити. Ма се још дивимо pjesничкој творачкој снази у Улапдовим лијепим тумачењима прича, у Хилдебрандовим објашњењима дјечијих pjesама, али им толико не вјерујемо, као прије.

Књига народног економика Бихера „О раду и ритму“ може да послужи управ као модерна премица. Скоро до посљедњих питања о постанку ритмичне поезије писац нас води по поузданом земљишту чињеница, без скокова, без усиљавања. Дубље продирање у природне појаве, нарочито свјетлосне, у шуми и пољу, почиње данам расјетљује по неку утвару и празновјерицу. Код народних pjesама, бајки, загонетак не устезамо се више, да ове лијепе творевине рашчупамо у најмање дјелиће, и да тим потражимо унутарњу суштину и законе развића народног духа, да тако доспијемо до оног извора у народној души, из којег је потекла народна поезија. При проучавању грађења кућа моћи ће се разазнати узроци самосвојности из потреба и вјештине прастарог доба, из утицаја климе, из промјена привреде, као и узора из старијег завичаја или у сусједи. И тако ће се морати мјерити народни обичаји и вјеровања, народни морал и језик према физиолошким условима у народу, опјењиваће се према утицајима са стране, у току историјског развитка, и према аналогјама примитивних културних народа у садашњици.

Но, ако се мисли, да ће се најзад сва фолклора моћи сабити у једну аустрактну формулу, која ће, као нека клица, садржавати у себи свеколико развиће до данашњице, онда ће се на то још дуго чекати. Народна психологија извући ће, ваљда посљедицу и највећу корист из наше науке, али ми имамо још да крестаримо подубљам предјелима, по стазама многоструко прелетенима, и да обрађујемо, одијереном подјелом рада, као скупљачи, издавачи и описивачи стварнога, упоредне изјаве народне душе, ње саме ради, скромно, али не мање задовољно.

П. М. Илић.

СОФИЈА, 3 септ. — Књаз је на Варне стигао овамо.

ЦАРИГРАД, 4. септ. — У сандану Киријасе враћа се мир, пошто су арбанашки редифи отуд попла. У грчко-бугарском селу Еварион једно војничко одјељење наредило је становницима, да изиђу, јер село мора бити поцаљено. Стаковници послушаше, на што пушке заупцаше и 15 Грка би убијено.

ЛОНДОН, 4 септем. — „Дели Кроувикл“ јавља, да је енглеска влада одлучила обратити се представком у Цариград, да већ једном престане покољ у Македонији. Осим представке упутиће влада једну енглеску ескадру у турске воде.

БЕЧ, 4 септ. — Тесар издао је наредбу војсци, с којом јој изриче благодарност и привање на њеном држању приликом потоњих маневара.

МОХАЧ, 5 септ. — Цар Вилхелм последије срдачног опростаја с породицом надвојводе Фридриха, отпутовао је синоћ у Беч.

ЛОНДОН, 5 септ. — Чемберлен и Ричи Хамилтон дали су оставке, које је краљ уважио.

БИОГРАД, 5 септ. — Књаз Арсен отпутовао је у Париз због својих приватних послова.

ЦАРИГРАД, 5 септ. — Пону да од стране 200 младих Грка, којом шпиту од Турске, да могу ступити у војску против бугарских усташа, примљена је. Осим овијех, повуђило се је још неколико стотина из јевропских вилајета и Мале Азије.

Од неколико дана траје жесток бој између војске и чета код села Кресна у Струмској долини. Подробности мањкају. Једренски валија јавља, да су све вијести о нагредима турске војске и башибука у сандану Киријасе преувеличане.

БЕЧ, 5 септ. — Цар Вилхелм у пратњи Вилова приспио је овамо јутрос у 9½ сати. На колодвору дочекао га је Франц Јосиф у униформи њемачког фелдмаршала, надвојводе, великодостојници, чланови њемачког посланства, почасна чета и музика, која је свирала пруску химну. Вилхелм је био одјевен у униформи аустријскога генерала од кавалерије.

Поздравни између два владара били су најсрдчнији — три пута су се загрлили и пољубили. За тијем су владари уважано представили један другом чланове пратње, па су сјели у кола и посред одушевљенијех овацја одвели се у Двор. Улица, куда су пролазили, биле су сјајно украшене, а на путу су биле подигнуте три капије тријумфалне. Војска је чинила шпалир, а батерија испалила два пут по 24 метка. У Двору цара су дочекале велике војводе, виши дворски чиновници и министри.

БЕЧ, 6 септ. — За дворског обеда извадрило је Франц Јосиф Цару Вилхелму као вјерном пријатељу и савезнику. Вилхелм је одговорио, да му ништа није било угодно, него да одговарајући жељи Франца Јосифа дође у Беч, да повадри свог обожаваног пријатеља и савезника. Билев појсетио је Голуховског и задржао се код њега скоро 1½ сата.

ЦАРИГРАД, 6 септ. — По вијестима турским у боју код Редџба, у округу охридском, чета од 200 усташа потпуно је уништена. Код Клејанова, у округу флоринском, убијено је 60 усташа. Усташи су почели у главним пограничним мјестима тровати воде и бунаре, а нарочито у солунском вилајету.

ОБЈАВА.

У неђељу 21 септембра ов. год. од 2—5 ура послаје подне у команди баталјона Ст. војске у Подгорицу давати ће се на јавној лици-

тацији контрати: хлеба, меса, ориза, паште, кафе, цукра, масти, пасуља, уља слатког и т. д. у оноликој количини колико буде потребито за издржавање Ст. војске у Подгорицу од 15 новембра ове до 1 августа идуће 1904 године.

Хлеб и месо ће се лицитирати по себе а све остало у једној групи. Подузимачима хлеба и меса тражити ће се кауција од по двије стотине наполеона у готовом новцу или триста у сигурној залози.

Подузимачу од све остале хране стотину наполеона у готовом новцу или стотину и педесет у сигурној залози.

Истог дана лицитират ће се и дрва потребита од 15 новембра ове до 15 новембра идуће 1904 г.

Услови равних уговора моћи ће се виђети у Општинској управи вароши Подгорице сваки дан од 15 септембра о. г. до дана лицитације.

Број 2105

Цетиње, 29. Августа 1903 год.

Команда Ст. војске.

2—3

Објава

На основу наредбе Министарства Унутрашњих Дјела од 17. августа ове године Број 1066. позивају се сви они, којима су биле даровате земље у Загоричу, забједу у Зети, на које се нијесу населили, а које им други држе, или су нерађене, да се пријаве у канцеларију ове Управе најдаље до 17. новембра 1903 године ради коначног ријешања о држању истијех.

Ко се не пријави до тог рока, губи право на даровицу, која ће остати на расположење Књаж. Владе.

Број 368. Из канцеларије Зетско-Брдске обласно Управе 29. августа 1903 г. у Подгорици.

Приватне објаве.

Јављим поштованим г. г. путницима, да сам моју гостионицу преселила у властиту кућу, у којој сам уредила пет лијепијех и пространијех соба за спавање.

Јављајући ово, увјеравам за брву и тачну послугу, уз знатно јевтиније цијене.

Умољана за посјету

Никшић, 5/VII 1903.

Миља Ј. Макриди.

Р. 45 Бр. 67 5—5

НАЗНАЊЕ.

Поштованом грађанству, трговцима овдашњим и у унутрашњости, да сам најверна прекинути трговачку радњу, коју сам до данас држала у дућану на Балшића пазару; ушљед чега ћу од данас давати купцима на поједине ствари из мог дућана 20% попуста испод овдашње утврђене цијене. — Ономе, пак, који би желио купити сву робу у моме дућану готова сам дати већи попуст, најмити му исти дућан и пошто ми даде сигурност повољне услове за исплату.

Роба је из првих аустријских, италијанских и њемачких фабрика. Истовремено молим поштоване моје дужнике да већ приступе исплати дугова.

Цетиње, 1. Августа 1903 г.

С поштовањем

Станица В. Пипер.

Р. 101 Бр. 71 3—3

Објава.

Филјала француског парижског паробродског друштва „Compagnie Générale Transatlantique“ јавља свакоме, да због извјестнијех разлога престала је уступати на продају своје оригиналне билете за

Америку — агенција путовања М. Пирели у Трету, и прекинула сваку везу с истом, као и њеним посредником (сансаром) крчмаром Милом Станишићем.

Наша филијала у Трету — Piazza Nicolo Tommaseo N° 1, одговара само за билете које иста издаје под јамченијом друштвеном од положених 100,000 круна.

Умољвају се г. г. путници да се непосредно на исту обраћају.

С поштовањем

Јосип Хоћевар,

заступник друштва.

Р. 83. Бр. 87 2—5

НАЗНАЊЕ

Стављам до знања поштованом грађанству вароши Цетиња, да ћу овдје кроз неколико дана отворити своју трговачку радњу о продаји старих ствари „антика“ као ношњу Китајаца, Јапанаца и др.

У исто вријеме стављам до знања да ће овдје моја госпођа предавати мјесечно учење на Гласовиру.

Говори француски, талијански и грчки. — Цијене умјерене.

Ко би желио учити на гласовиру нек се обрати г. Ђовану Ђемину бријачу.

Цетиње.

С поштовањем

Ђорђеје Е. Хорн

Р. 72 Бр. 88 2—4

ОБЈАВА.

Продајем из слободне руке двије куће „Катунска улица 92 и 94.“

Обратити се потписатом:

Марко Јов. Томовић.

Р. 18 Бр. 90 1—3

ГРОМОБРАНЕ, за школе и цркве Књ. Цр Јавном Управом Грађевина одобрене, израђујем за 120. кр.

Никшић.

Ивановић

Р. 17 Бр. 91 1—5

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Из преголеме жалости јављајући да је мој никад незаборављени отац

Капетан

ПЕТАР МИХАЉЕВИЋ

преминуо у вјечност 2. о. мј у 2 уре по покоји, после дугог и тешког боловања, у 46. години свога живота, — те сматрам за дужност најсрдчније изјавити своју вјечиту благодарност г. г. свештеницима: Саву Класићу, Саву Вукосавовићу, Јоку Јовачевићу, учитељу Чаловићу и Јовану Гвозденовићу. Хвала: кап. Лазу Т. Пламенцу с Вољевићима, кап. Илији Божовићу с Лимљанима, официру Лабуду Јовановићу с Вранима, Врчеланима, официру Саву Мичетићу с Годињанима, официру Андрији Бокану с Буковичанима, као и браћи Глуходољанима, који усрдно оплакали наше драгог покојника и до вјечно куће испратилише.

Хвала на брзојавном саучешћу г. г.: Војводи Пламенцу, срдари Раду Пламонцу, обл. судији Матру Вукчевићу и учитељу Луки Јововићу.

На писменом саучешћу хвала г. г.: Војводи Машу Ђуровићу, ком. Иву Ђуровићу, подком. Васу Ђукану, капетанима Милану Поповићу и Милошу Вукмановићу; Расту Вујовићу, учитељима: Андрији Јовановићу и Марку Вујачићу; Иву Иликовићу.

Нека је особита хвала учитељу г. Марку Вукосавовићу и Иву Р. Остојићу, који се с покојником дирљивим говором опростише.

Уопште сваком остајем благодаран, који ма којим начином учествоваше у мојој великој жалости.

Глухи-Дб, 20. VIII. 1903

Ожалостени син:

Нико Михаљевић, с породицом

Р. 191 Бр. 92 1—1

О Г Л А С

за путнике који путују пут Америке: Брза линија: Трет. „Анверса Њујорк“ у 7½ дана са паробродима од 12.000 тонелата.

„Kroonland, Zeeland, Finland, Vaderland“ од краљевског белгијског друштва

„Red Star Line“

као и у осталој за унутрашњост Америке. Брза линија: изврсна храна, умјерене цијене. —

Заступник у Трету

П. Кривофидас

Via Valdivino 4.

За опширнија удостаја, као и за цијене ваља се обратити агенту

Милу Вучковићу

Цетиње

Р. 67 Бр. 93 1—5

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Са тужним срцем јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да се наш никад непрежаљени син, односно муж и отац

НИКОЛА ЂУРАНОВ ВУЛОЗИЋ,

писар капетаније Дунавско,

у најјачој мушкој снази — у 39 години — после кратког али тешког боловања на Цетињу, 23 о. м. преселио у вјечност.

У овој неизмјерној жалости ома трамо за особиту дужност на првом мјесту дати израза своје дубоке поданичке благодарности Његовом Краљевском Височанству Књазу Господару, који благоизволи лично питати и пишати за извјешће о покојнику кој бољестји, што је највише ублажило наша рањена срца.

Особита хвала господи докторима: Перавићу, Освенковићу и Матановићу, који не жалаше труда, да из чељусти смрти отму нашег покојника.

Неизмјерна хвала господину министру војном војводи Пламенцу с госпођом; госп. срдари Раду Пламенцу с госпођом и госп. Лабуду Гојнићу, великосудији, који болесника походивше и спроводу присуствоваше.

Хвала господи свештеницима: протојереју Крсту Матановићу и Илији Капићу, који при спроводу чинодјејствоваше.

Свесрдна хвала многобројном грађанству цетињском обојега пола, који спроводу присуствоваше.

Незаборавна хвала Љуботињанима и Црмичанима, који се на Цетињу десили, што мртво тијело испратили до Цеклина, гдје их је срела наша Трноvsка чета.

Такођер хвала господи командирима: Никлу Шкрљову и Ђурову — Кузовицима с Љуботињанима, који нише Обода сретоше мртво тијело и до црмичко границе испратилише.

Братска хвала официру Перу Богдону с рођацима, који покојника сретоше, пречуваше и братски ожалеше.

Такођер хвала нашем свештенику госп. попу Петру Перовићу, који у одеждама срете тужни спровод у Смоковце.

Свесрдна хвала: поново командирима Никлу Шкрљову и Ђурову с Љуботињанима; капетану Стеву Кнежевину са Грађанима; попу Луки с Додољанима; официру Јоку Ђуркићу с Враничанима; заступнику официра Саву Вујачићу с Подгорињима; официру Никлу Ђуровићу с Дупиљанима; официру Лазару Машановићу с Попратичанима, и Дабовићима — који се 24 о. м., на дан погреб, у великом броју сакупили и нашега нишад непрежаљеног покојника тужно оплакали, ожалостише и до вјечно куће испратили заједно са нашим браћом Трноvsкиманима, који на глас смрти одма похиташе, сретоше и пречуваше мртво тијело покојниково.

Хвала и госп. Милу М. Вујовићу, који се дирљивим говором опрости са покојником.

Хвала свакоме ко нам изјави своје саучешће, било усмено, писмено или телеграфично, те нас тиме блажи у овој најпој великој жалости.

Трново, 27 августа 1903.

Ожалостени:

Мајка: Маре; супруга: Мапа; синови:

Филип, Саво и Павле. — са осталим родбиком.

Р. 360 Бр. 94 1—1